

Preču izvešana uz Apvienoto Karalisti

Eksports no Latvijas uz Apvienoto Karalisti

(auto-, avio- un jūras transports)

Savienības precēm, ko paredzēts izvest no Savienības muitas teritorijas, piemēro eksporta procedūru.

No 2021. gada 1. janvāra, nosūtot preces uz Apvienoto Karalisti, jānoformē eksporta deklarācija.

Vēršam uzmanību uz atsevišķu eksporta deklarācijas (standarta/vienkāršotās) aiļu aizpildīšanu Savienības preču eksportam uz Apvienoto Karalisti:

- 1. ailē (Deklarācija) jānorāda kods – EU A,
- 17. ailē (Galamērķa valsts) – kods GB,
- 37. ailē (Procedūra) – kods 1000,
- 29. ailē (Izvešanas iestāde) – izvešanas muitas iestāde, kurā tiks:
 - noslēgta eksporta deklarācija (faktiskā izvešanas muitas iestāde uz robežas)*vai*
 - noslēgta eksporta deklarācija, noformējot iekšējā tranzīta deklarāciju (T2) vai TIR procedūru.

Skaidrojošu informāciju par izvešanas muitas iestādes noteikšanu skatīt zemāk, sadaļā “Kur noslēdz eksporta deklarāciju”.

Kas iesniedz eksporta deklarāciju

Eksporta deklarāciju iesniedz eksportētājs vai tā pilnvarots pārstāvis.

Eksportētājs ir:

- persona (juridiska/fiziska), kura reģistrēta Savienības muitas teritorijā un kurai ir tiesības lemt un kura nolēmusi, ka preces ir izvedamas;
- jebkura persona (juridiska/fiziska), kura ir reģistrēta Savienības muitas teritorijā un kura ir noslēgusi līgumu, kas paredz preču izvešanu;
- fiziska persona, kura pārvieto preces, ko paredzēts izvest no Savienības muitas teritorijas, ja minētās preces ir privātpersonas personīgajā bagāžā.

Ja preces īpašnieks vai valdītājs ir trešās valsts persona, tā pilnvaro Savienībā reģistrētu personu uzņemt eksportētāja (nosūtītāja) funkcijas.

Fiziskas personas gadījumā eksportētājs var būt trešās valsts fiziska persona, ja tā pārvieto preces savā personīgajā bagāžā (deklarēšana notiek ar mutisku deklarāciju vai aktu, ko uzskata par muitas deklarāciju).

Eksportētājam un pārstāvim eksporta deklarācijas iesniegšanai nepieciešams EORI numurs. Tas jāsaņem pirms eksporta formalitāšu kārtēšanas. Informācija par tā saņemšanu pieejama VID mājaslapas sadaļā [EORI numurs](#).

Kur un kā iesniedz eksporta deklarāciju

Standarta un vienkāršoto eksporta deklarāciju iesniedz elektroniski Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas (EMDAS) Eksporta kontroles sistēmas funkcionalitātē. Informācija par to, kā kļūt par EMDAS lietotāju un to lietot, atrodama VID mājaslapas sadaļā [Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēma \(EMDAS\)](#).

Kurā muitas iestādē iesniedz eksporta deklarāciju

Eksporta deklarāciju iesniedz (t.i., EMDAS aizpildot deklarāciju, norāda attiecīgo eksporta muitas iestādi):

- muitas iestādē, kas ir atbildīga par vietu, kurā eksportētājs reģistrēts;
- muitas iestādē, kuras kompetencē ir vieta, kur preces iepakotas vai iekrautas eksporta sūtījumam.

Kur atrodas prece eksporta pieteikšanas (eksporta deklarācijas iesniegšanas) brīdī

Preces ir iekrautas transporta līdzeklī, kas atrodas vienā no minētajām vietām:

- eksporta muitas iestādē (muitas kontroles punkta teritorijā);
- muitas noliktavas teritorijā;
- pagaidu uzglabāšanas vietas teritorijā;
- brīvās zonas teritorijā;
- pilnvarotā nosūtītāja TIR procedūrā atļaujā noteiktajā vietā – ja Savienības preces izved, tām piemērojot TIR procedūru;
- reģistrētā eksporta vietā – EMDAS reģistrētā vieta preču uzrādīšanai eksporta procedūrai. Kā eksporta vietu reģistrē:
 - akcīzes preču noliktavu;
 - personas pamatdarbības vietu¹. Piemēram, ražošanas uzņēmuma noliktavu, no kuras iekrauj preces transporta līdzeklī, ar ko veiks eksportu.

Svarīgi! Eksporta vietu reģistrē pirms preču sagatavošanas eksportam, iesniedzot iesniegumu VID Muitas pārvaldei, izmantojot EDS.

Kad iesniedz eksporta deklarāciju

Eksportētājs vai tā pārstāvis eksporta deklarāciju iesniedz, kad preces un pavaddokumenti (preču rēķins, transporta pavadzīme) ir sagatavoti eksportam.

Tā kā eksporta deklarācija ir pirmsizvešanas deklarācija un satur izvešanas kopsavilkuma deklarācijas datus (drošības un drošuma riska analīzei), minimālais deklarācijas iesniegšanas termiņš ir:

¹ Nodokļu informācijas sistēmā reģistrēto personas pamatdarbības veida veikšanas vietu, ja personas pamatdarbības veids klasificēts NACE 2.red.: "Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība" (01. - 03. nodaļā), "Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde" (05. - 09.nodaļā), "Apstrādes rūpniecība" (10. - 33. nodaļā) un "Uzglabāšana un noliktavu saimniecība" (52.10 klasē).

- jūras pārvadājumiem – konteinerkravu pārvadājumiem un tādiem pārvadājumiem, kas nav konteinerkravu pārvadājumi (piemēram, kokmateriāli, beramkravas), – vismaz divas stundas pirms izbraukšanas no Savienības muitas teritorijā esošās ostas;
 - gaisa pārvadājumiem – vismaz 30 minūtes pirms izlidošanas no Savienības muitas teritorijā esošās lidostas;
 - autoceļu pārvadājumiem – vismaz vienu stundu pirms tam, kad precēm jāatstāj Savienības muitas teritorija.

Kur noslēdz eksporta deklarāciju

Eksporta deklarāciju noslēdz izvešanas muitas iestādē:

- autotransporta pārvadājumiem:**
 - muitas iestādē uz Francijas robežas ar Apvienoto Karalisti (*Channel Tunnel* - Lamanša tunelis pie Kalē);
 - citas Savienības dalībvalsts muitas iestādē, kas atrodas pēdējā Savienības izvešanas ostā – kur automašīna uzbrauc uz prāmja, kas dodas uz Apvienotās Karalistes ostu;
 - nosūtītāja muitas iestādē, ja precēm piemēro tranzīta procedūru (sk. d) punktu);
- jūras un gaisa transporta pārvadājumiem:**
 - muitas iestādē, kur preces iekrauj kuģī vai gaisa kuģī, lai vestu uz galamērķi ārpus Savienības muitas teritorijas – Apvienoto Karalisti;
 - muitas iestādē, kur preces iekrauj kuģī, kas nav norīkots regulārā kuģu satiksmē, t.i. ja ved uz citu Savienības ostu pirms izvešanas no Savienības muitas teritorijas;
- pasta sūtījumiem:**

pēc pieprasījuma muitas iestādē, kuras kompetencē ir vieta, kur saskaņā ar vienoto pārvadājuma līgumu preču izvešanai no ES preces pārņem pasta operators. Nododot sūtījumu VAS “Latvijas Pasts” nodaļā, persona EMDAS Eksporta kontroles sistēmas funkcionalitātē izvešanas muitas iestādes sadaļā “Ierašanās paziņojums” iesniedz paziņojumu, ailē “Nākošās procedūras / dokumenta tips” norādot “N750 – Pasta sūtījumi, ieskaitot pakas”, bet ailē “Nākošās procedūras / dokumenta numurs” norāda pasta pavadzīmes numuru;
- piemērojot tranzīta procedūru:**

tranzīta procedūras nosūtītāja muitas iestādē, ja precēm piemēro TIR procedūru, iekšējā tranzīta procedūru (T2) vai tiesību aktos noteiktajos gadījumos² – ārējā tranzīta procedūru.

² Komisijas 2015. gada 28. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2015/2446, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (turpmāk – DA), 189. panta 1. punkts.

Secīgās procedūras autopārvadājumiem: EU → T2 / TIR

Lai eksporta preces ar autotransportu nogādātu Apvienotajā Karalistē līdz konkrētai vietai (muitas iestādei) iekšzemē, vēlams izmantot iekšējā tranzīta procedūru³, noformējot tranzīta deklarāciju T2⁴, vai piemērot TIR procedūru – šādā gadījumā Savienībā piemēroto tranzīta procedūru var turpināt muitas formalitāšu un pārvadājuma izpildei Apvienotās Karalistes teritorijā.

Tas nozīmē, ka pēc eksporta deklarācijas noformēšanas eksporta muitas iestādē tiek iesniegta tranzīta deklarācija. Ja piemēro:

- TIR procedūru – muitas iestādē iesniedz TIR karneti un EMDAS iesniedz TIR karnetes elektronisko deklarāciju;
- iekšējā tranzīta procedūru – EMDAS iesniedz iekšējā tranzīta deklarāciju (T2). Eksporta deklarācija tiek noslēgta, pamatojoties uz piemēroto tranzīta procedūru.

Šajā gadījumā muitas iestāde veic trīs funkcijas – eksporta muitas iestādes (uzsāk eksporta procedūru), izvešanas muitas iestādes (noslēdz eksporta procedūru) un nosūtītāja muitas iestādes (uzsāk tranzīta procedūru) funkciju.

Preces līdz muitas iestādei – galamērķim Apvienotajā Karalistē – tiek pārvietotas ar iekšējā tranzīta procedūru T2 (izņemot gadījumos, kad jāpiemēro ārējā tranzīta procedūra (T1) - *sk. 4. zemspītras piezīmi*) vai TIR procedūru.

Ja pārvadājuma laikā preces tiek pārvietotas pa jūru un tranzīta procedūru turpinās pēc jūras pārvadājuma izpildes, preces, transportlīdzeklis un tranzīta pavaddokuments⁵ / TIR karnete jāuzrāda tranzīta muitas iestādei:

- Savienības tranzīta procedūra (T1 vai T2) – Apvienotās Karalistes muitas iestādei ieviešanas ostā *vai*
- TIR procedūra – Savienības muitas iestādei izvešanas ostā un Apvienotās Karalistes muitas iestādei ieviešanas ostā.

TIR procedūru precēm piesaka persona, kas ir saņēmusi TIR karnetes turētāja atļauju (kravu pārvadājumu uzņēmums). Informācija par Latvijas Republikā reģistrētiem TIR karnetes turētājiem ir publicēta Latvijas Republikas garantijas asociācijas – [biedrības "Autopārvadātāju asociācija "Latvijas auto"" – tīmeklviēnē](#).

³ Ņemot vērā to, ka *BREXIT* rezultātā Apvienotā Karaliste kļūst par 1987. gada 20. maija "Konvencijas par kopīgu tranzīta procedūru" dalībvalsti kā trešā valsts, ES eksporta procedūrā izlaistajām precēm var piemērot Savienības iekšējā tranzīta procedūru (T2) preču pārvietošanai ES muitas teritorijā, ieviešanai AK un pārvietošanai AK līdz iekšzemes muitas iestādei.

⁴ Izņemot DA 189. panta 1. punktā noteiktajos gadījumos, kad jāpiemēro ārējā tranzīta procedūra (T1):

- a) Savienības preces, kam ir nokārtotas eksporta muitas formalitātes, lai saņemtu kopējā lauksaimniecības politikā paredzētu kompensāciju par eksportu uz trešajām valstīm;
- b) Savienības preces no intervences krājumiem, uz ko attiecinā kontrolas pasākumus attiecībā uz to lietošanu vai galamērķi un kam ir nokārtotas eksporta uz trešajām valstīm muitas formalitātes, kas paredzētas kopējā lauksaimniecības politikā;
- c) Savienības preces, par ko ir tiesības saņemt ievad muitas nodokļa atmaksu vai atbrīvojumu no tā un kam ārējais tranzīts ir piemērots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulas (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 118. panta 4. punktu.

⁵ Tranzīta deklarācijas vai TIR karnetes elektroniskās deklarācijas izdruka (iesniedz nosūtītāja muitas iestāde).

Lai piemērotu tranzīta procedūru (T2 vai T1):

- nosūtītāja muitas iestādei jāuzrāda preces un transportlīdzeklis;
- EMDAS Tranzīta kontroles sistēmā (TKS) jāiesniedz tranzīta deklarācija.

Deklarācijai elektroniskā veidā jāpievieno pārvadājuma dokumenti, iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķins un jāiesniedz galvojums⁶, lai nodrošinātu iespējamo muitas maksājumu parāda samaksu (ievedmuitas nodoklis, PVN, akcīzes nodoklis). Iespējamā muitas maksājumu parāda aprēķina sagatavošanai un pievienošanai tranzīta deklarācijai iespējams izmantot EMDAS TKS atbilstošo funkcionalitāti. Tranzīta deklarācijas 51. ailē jānorāda informācija par tranzīta muitas iestādi – pirmo muitas kontroles punktu Apvienotajā Karalistē (ostā), kurā ieradīsieties, šķērsojot Apvienotās Karalistes robežu.

Papildu informācija par tranzīta procedūras piemērošanu un muitas galvojumiem atrodama VID mājaslapas sadaļās [Tranzīts](#) un [Muitas galvojumi](#).

⁶ Informācijai par galvojuma teritoriālo derīgumu lūdzam skatīt informatīvā materiāla "Tranzīts" sadaļu "Tranzīta procedūru slēgšana un galvojumu teritoriālais derīgums".